

gemaakt, en ook dat was wegens de kosten onuitvoerbaar.

Hoeveel plannen Witteveen daarna voor het Hofplein gemaakt heeft weet ik niet, maar zijn op één na laatste was in uitvoering toen er in 1940 een bommentapijt over werd uitgerold.

En daarmee komen we aan zijn laatste ambtsjaren in Rotterdam.

Op 14 mei 1940 werd 158 ha binnenstad weggevaagd. Reeds na enkele dagen gaf het Gemeentebestuur aan Witteveen opdracht een herbouwplan te ontwerpen.

Behalve dat het plan de oplossingen zou moeten bieden van zoveel mogelijk problemen, die tot nu toe onoplosbaar waren, moest het ook nog zo snel tot stand komen, dat het puinruimen direct kon beginnen en moest het zo sterk verdedigd worden, dat iedere ongewenste inmenging kon worden afgewezen. Niets zou nl. de juist opgetreden Duitse bezetter méér welkom zijn geweest dan de mogelijkheid Rotterdam, na de vernietiging, ook het monumentale, groot-germaanse wederopbouwplan te kunnen brengen.

Iedere stedebouwer, die in de ontwikkeling van zijn vak in die jaren, zover was gekomen dat hij nog slechts werkte op grond van voldoende, op verantwoorde wijze verzamelde en gerangschikte gegevens, zou verlamd gestaan hebben voor de opgave een herbouwplan op te zetten met geen andere gegevens dan as en rokende puinhopen. Alle gegevens waren met het Stadstimmerhuis verbrand.

De enige, die tegen zo'n opgave opgewassen kon zijn was de man, die de essentie van zestien jaar studie van de problemen van deze stad in zijn memorie had vergaard, en wiens methode was, vanuit deze in zijn geest bezonken gegevens kundig en vlot te schetsen en die ongewenste inmenging in zijn scheppend werk uitermate effectief wist af te weren.

Nieuwenhuis⁸⁾ schrijft dat wel nimmer een opdracht van gelijke omvang en betekenis aan een stadsarchitect zal zijn verleend.

Zo voelde Witteveen het ook; het was als was hij verzwolgen door de taak die op zijn schouders was gelegd.

Zo zeer was hij ervan vervuld, dat hij veel van de menselijke ellende, die rondom hem werd geleden, slechts als door een waas heeft gezien. Zo is het hem overkomen, dat hij eenvoudig vergat collegiale belangstelling te betonen aan één van zijn medewer-